

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-2-197
Karar Sayısı : **10-38/659-226**
Karar Tarihi : 27.5.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç.
Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA, Reşit
GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER : İbrahim AYDEMİR, Ayşe Özlem UZUN, Özgür Can ÖZBEK,
Nimet ALACAPUNAR

C. BAŞVURUDA BULUNAN : - Vodafone Telekomünikasyon A.Ş.
Büyükdere Cad. No:67 34398 Maslak-İstanbul

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : - Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.
Turkcell Plaza Meşrutiyet Cad. No:71 Tepebaşı
34430 İstanbul

E. DOSYA KONUSU: Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş.'nin SIM kart, kontör kart, dijital kontör, aktivasyon ve diğer abonelik hizmetlerinin toptan ve perakende satışı pazarındaki hâkim durumunu fiili münhasırlık uygulamalarıyla kötüye kullanarak Vodafone Telekomünikasyon A.Ş.'nin faaliyetlerini zorlaştırdığı iddiası ve geçici tedbir talebi.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Vodafone Telekomünikasyon A.Ş. (Vodafone) tarafından gönderilen dilekçede şikâyet edilen hususlar esas olarak;

- Turkcell'in GSM hizmetleri pazarında hâkim durumda bulunduğu,
- GSM operatörlerinin satış kanallarının distribütörler ve dağıtım merkezleri olmak üzere toptan; alt bayiler, market ve benzin istasyonları gibi noktalar olmak üzere perakende seviye olarak ikiye ayrıldığı,
- Alt bayilerin GSM operatörleri satışlarının önemli bir kısmını gerçekleştirdiği ve bu noktaların önemli bir özelliğinin çok markalı olmaları olduğu,
- Anılan noktaların sayısının 17.000 civarında olduğu, bu 17.000 noktadan yaklaşık 1.000 kadarının Turkcell tarafından Mavi Nokta olarak belirlendiği, Mavi Nokta olarak belirlenmesinde rol oynayan kriterlerin ise bayilerin kritik lokasyonlarda bulunması, finansal açıdan güçlü olmaları ve satış hacimlerinin geniş olması olarak sıralanabileceği,

- Daha önce çok markalı hizmet veren noktaların gelecekte TİM (Turkcell İletişim Merkezi) statüsü kazanma vaadi ile Mavi Nokta olmaya ikna edildiği ve Mavi Noktaların tamamen Turkcell kimliğini kazandıracak şekilde dekore edildiği, stantlar kurulduğu, yatırımlar yapıldığı, buna ek olarak bu noktaların yetkilerinin fatura tahsilatı yapma, kontratlı cihazlar satma yolu ile artırıldığı,
- 50 - Bu avantajlar karşılığında ise diğer GSM operatörlerinin ürünlerinin satışına izin verilmediği, Mobil Numara Taşınabilirliği kapsamında diğer operatörlerden Turkcell'e numara taşınmasına katkıda bulunmak amacıyla diğer operatörlerin sadece kontrollerinin satışına müsaade edildiği, ancak başka hiçbir abonelik hizmetine izin verilmediği,
- Mavi Noktaların hedefler yoluyla fiili olarak münhasırlaştırıldığı ve Turkcell'in bu noktaları tamamen kendisine bağlamak niyetiyle hareket ettiği,
- Bu kapsamda Mavi Nokta statüsü kazanmış bayilerin şikayet edilen hususları teyit eden beyanları olduğu,
- 60 - Turkcell'in en alt seviyedeki bayilerle yürüttüğü dikey Mavi Nokta ilişkisinde fiili münhasırlık yarattığı, bu durumun 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal niteliği taşımasından dolayı menfi tespit belgesi alamayacağı,
- Pazar payının %40'ı aşması nedeniyle 2002/2 sayılı Dikey Tebliğ kapsamında incelenemeyeceği,
- Bireysel muafiyet değerlendirmesine ilişkin olarak, bayilerle olan ilişkisinde teknolojik bir yenilik sağlamadığı, bayilerle olan ilişkisinde ilişkiye özgü yatırımın söz konusu olmadığı, ticaretin önemli bir bölümünün gerçekleştiği alt bayi seviyesindeki rekabeti kısıtladığı ve bu kısıtlamanın süresinin belirsiz olması gerekçeleriyle de bireysel muafiyet tanınamayacağı,
- 70 - Turkcell'in pazar gücü, marka bilinirliği, rakiplerinin pazardaki zayıf konumu, alt bayilerin Turkcell'in rekabet etmeme yükümlülüğünü yerine getirmeme yönünde bir karar alamamalarından dolayı alıcı gücünün olmaması, pazara giriş engellerinin yoğunluğu, sözü edilen kapama etkisinin ticaretin en alt seviyesinde gerçekleşmesi, ürünün hızlı tüketim mali olması ve düşük fiyatlı olması nedeniyle tüketicinin araştırma maliyetine katlanmadığı kriterleri dikkate alındığında münhasırlık uygulamasının ilgili pazarda diğer operatörlerin aleyhine kapama etkisi yaratacağı,
- 80 - 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında Turkcell'in hakim durumda olduğu, çok markalı satış yapan bayilerin Mavi Nokta olmasından kaynaklı Vodafone'un bu noktalardaki satış hacminde düşüş olduğu,

- Hakim durumdaki Turkcell'in rekabet açısından kritik olan Mavi Noktalarda yürüttüğü münhasırlık uygulamasının diğer operatörlerin işini iyice zorlaştırdığı, bu nedenle Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği,
- Vakanın, Rekabet Kurulu tarafından alınan 10.09.2007 tarih ve 07-70/864-327 sayılı Coca-Cola kararıyla pazardaki oyuncu sayısı, yoğunlaşma oranları, dağıtım kanalları, hedefler ve teşviklerle fiili münhasırlık uygulamaları ve dükkan içi uygulamalar (Coca-Cola: soğutucu dolap, Turkcell:dekorasyon) yönlerinden benzer nitelikler taşıdığı

90

şeklinde sıralanmıştır.

Yukarıda sıralanan hususlara ilaveten, şikâyet dilekçesinde yer verilen ihlallerin ciddiyeti ve Vodafone'un bu eylemler neticesinde telafisi güç zararlara uğramakta olduğu ve bu sebeple 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinde öngörülen geçici tedbirler kapsamında Turkcell'in şikâyet dilekçesine konu eylemlerine son vermesi ve soruşturma sonuçlanıncaya kadar alt bayileri münhasır hale getirmeye yönelik her türlü ekonomik ve fiili tehditten veya görsel kimlik uygulamalarından kaçınması yönünde Turkcell hakkında geçici tedbir kararı alınması talep edilmiştir.

100

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 8.4.2010 tarih ve 2965 sayı, 13.4.2010 tarih ve 3119 sayı ile giren şikâyet dilekçesi üzerine yapılan inceleme neticesinde hazırlanan 17.5.2010 tarih ve 2009-2-197/BN-10-151.İA sayılı Bilgi Notu, 18.5.2010 tarih ve REK.0.06.00.00-110/245 sayılı Başkanlık Önergesi ile 10-38 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Rapor'da; Vodafone Telekomünikasyon A.Ş. tarafından yapılan başvuruda yer verilen iddiaların 11.11.2009 tarihli ve 09-54/1289-M sayılı Rekabet Kurulu kararı ile yürütülmekte olan soruşturma kapsamında değerlendirilmesine ve bu çerçevede Vodafone Telekomünikasyon A.Ş.'nin şikâyetçi olarak kabul edilmesine, Vodafone Telekomünikasyon A.Ş. tarafından yapılan şikâyet başvurusunda talep edilen geçici tedbir kararının verilmesine yer olmadığı sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

110

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

Vodafone'un yukarıda yer verilen iddialarının, gerek içerik ve gerekse şikâyete konu teşebbüs bakımından 09-54/1289-M sayılı Rekabet Kurulu Kararı uyarınca açılan soruşturma kapsamı ile örtüştüğü görülmektedir. Bu nedenle, şikâyet konusu iddialar, ilgili soruşturma kapsamında değerlendirilmektedir.

120

Öte yandan soruşturma heyeti, Turkcell'in gerek soruşturmaya gerekse Vodafone'un şikâyetine konu olan uygulamalarının ihlal niteliği taşıdığı yönünde kesin bir kanaate hâlihazırda ulaşmış değildir. Ayrıca, Vodafone'un iddia edilen uygulamalar neticesi telafisi mümkün olmayan hangi zarara uğratıldığına dair somut deliller de şikâyet dilekçesinde yer almamaktadır. Bu sebeplerle, geçici tedbir kararı almaya gerek olmadığı sonucuna varılmıştır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre,

Vodafone Telekomünikasyon A.Ş. tarafından yapılan başvuruda yer verilen iddiaların, aynı nitelikte olması nedeniyle 11.11.2009 tarihli ve 09-54/1289-M sayılı Rekabet Kurulu kararı ile yürütülmekte olan soruşturma kapsamında

130

10-38/659-226

değerlendirilmesine, adı geçen teşebbüsün 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesi çerçevesinde geçici tedbir kararı alınması yönündeki talebinin ise bu aşamada reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.